

WEER TE KORT GEGRAVEN

Groß Pampau is nog niet dood.*Adri Burger**

Nadat in Afzettingen van december 1999 werd aangekondigd dat het afgelopen zou zijn met de bekende ontsluiting in de Boven-Mioceene Langenfeld Stufe besloot ik in de loop van dit jaar, als de gelegenheid zich voordeed, deze ontsluiting te inspecteren.

Zondag 23 juli was het zover. Inderdaad, de bekende putten tot in de Lüneburg Stufe waren onder water gelopen. Er zwommen nu zwanen met jongen en er stonden prachtige lisdodden. Wel is het bovenste talud, laten we zeggen over 2 meter, nog toegankelijk, maar dat zal natuurlijk volgend jaar ook volledig begroeid zijn. Er was nog een kleine put aanwezig, die tot juist in de Lüneburg Stufe reikte, getuige de vondst van *Astarte anus* (Philippi, 1847). Ik neem aan dat deze kleine ontsluiting ook zijn langste tijd heeft gehad.

Dus afgelopen en uit. Tenminste dat zou je denken.

Maar sinds enige jaren is er ook grindwinning aan de andere kant van de weg. En ziedaar. Het Boven-Mioceen is daar nu over een grote oppervlakte vrijgelegd, en er wordt ook klei afgegraven. Wel niet diep, ongeveer 1,5 m, maar toch. De top van het Mioceen reikt hier vaak tot minder dan 1,5 m onder het vroegere maaiveld. En ook hier bleek het prima verzamelen. Wel alleen in het hoogste deel van de Langenfeld Stufe met *Astarte gleuei* Wollema, 1906. Getuige de vele kleine putjes is dit ondertussen bij vele Duitse verzamelaars bekend. Het ziet er dus naar uit dat er in de komende jaren nog steeds kan worden verzameld. Dus wie nog behoefte heeft.... op naar Groß Pampau!

Tot slot is het misschien nuttig om te wijzen op enige literatuur over de faunas van Groß Pampau:

Moths, H., 1990: Die tertiären Mollusken aus den eiszeitlichen Kiesen der Grube A. Ohle, Gross Pampau, Krs. Hzgt. Lauenburg. - *Der Geschiebesammler*, 24 (1/2): 13-56.

Laat zien dat niet alleen in de klei, maar ook in de grindige afzettingen uit het Pleistoceen veel fossiel materiaal is te verzamelen. Het Mioceen en Boven Oligoceen zijn ruimschoots vertegenwoordigd.

Moths, H., 1994: Der Glimmerton-Aufschluß Groß Pampau (Langenfeldium, Obermiozän), seine Entwicklung und Fossilführung. - *Der Geschiebesammler*, 27 (4): 143-183.

Naast tekeningen van de aangetroffen mollusken wordt ook informatie gegeven over andere macroresten, zoals koralen, vissen. Wijst op het voorkomen van bijzondere molluskensoorten, zoals *Idasola*, *Coccolina*, *Hilberia* en *Nucinella*

Spiegler, D., & Gürs, K., 1996: Der miozäne Glimmerton von Groß Pampau, Schleswig-Holstein (Mollusken, Foraminiferen und Bolboformen). - *Meyniana*, 48: 135-164.

Hierin wordt vooral een stratigrafische inpassing van de onderzochte afzettingen gegeven, waarbij de bolboformen een belangrijke rol spelen. Het is trouwens een aardige kennismaking met deze groep stratigrafisch belangrijke organismen, die bij amateurs nagenoeg onbekend zijn.

*Adri Burger, Pieter Soutmanlaan 18, 1701 MC Heerhugowaard, tel. 072-571 32 44, email: A.W.Burger@12move.nl

